

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรตรวจสอบกันเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่มีความหมายถึง สภาการหนังสือพิมพ์ PRESS COUNCIL ถือกำเนิดจากความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้แก่ผู้บริโภคสื่อ มีความไว้วางใจต่อการรายงานข่าวของบรรดานักหนังสือพิมพ์ให้อยู่ภายใต้กรอบของจรรยาบรรณ ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของนักหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวต่อสาธารณะ องค์กรตรวจสอบกันเองถือกันว่าเป็นแนวทางสำคัญที่จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจเพราะปราศจากการควบคุมหรือก้าวก่ายจากรัฐบาล แต่เป็นองค์กรที่คนในวิชาชีพสร้างขึ้นมาเอง ซึ่งจะสามารถประกันเสรีภาพของสื่อมวลชนเพื่อประโยชน์ของสาธารณะตามแนวคิดประชาธิปไตย

ในสังคมประชาธิปไตย จริยธรรมของหนังสือพิมพ์มีความสำคัญต่อรัฐบาล สังคม และวิชาชีพ หนังสือพิมพ์เอง หนังสือพิมพ์ที่มีจริยธรรม หมายถึง มีมโนทัศน์ในการตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ตนคิดว่าถูกและชอบ และในขณะที่เดียวกันก็ตระหนักในมโนทัศน์ของบุคคลอื่นและของสังคมด้วยการประพฤติปฏิบัติของสื่อประเภทนี้จะเป็นประโยชน์ในการสอดคล้องและเป็นกระจกเงาให้รัฐบาล อันจะเท่ากับเป็นการสร้างความแข็งแกร่งให้สื่อมวลชนเองด้วย แต่ในทางตรงกันข้าม สื่อมวลชนที่ไร้จริยธรรม จะโจมตีรัฐบาลอย่างไม่เป็นธรรม จะไม่เป็นปากเสียงของประชาชนอย่างครบถ้วนตามหน้าที่เพราะคำนึงถึงผลประโยชน์ของคนมากเกินไป ความไร้ความรับผิดชอบของสื่อมวลชนมักจะกลายเป็นข้ออ้างให้รัฐบาลถือโอกาสเข้ามาริดรอนเสรีภาพของสื่อมวลชน

สื่อมวลชนที่มีจริยธรรม จะสามารถให้ข้อมูลที่เจาะลึก ครบถ้วน แก่ประชาชนเพื่อการตัดสินใจในระบอบประชาธิปไตย เป็นฐานันดรที่ได้รับการนับถือ เป็น “จอมศิลา” (Keystone) ของเสรีภาพในสังคม หมายความว่า เสรีภาพของสื่อมวลชนคือเสาหลักเป็นหลักประกันเสรีภาพในด้านอื่นๆ จอมศิลานี้หากถูกรื้อหรือทำลายไปแล้วก็จะไม่มีเสรีภาพหลงเหลืออยู่ในสังคมอีกเลย

ในขณะที่เดียวกัน สื่อมวลชนที่มีจริยธรรมก็จะได้รับการยกย่องจากประชาชน ซึ่งจะกลายเป็นเกราะคุ้มกันตัวเองจากการใช้อำนาจของรัฐบาล ทำให้สามารถประกอบวิชาชีพของตนเองได้อย่างครบถ้วนตามอุดมการณ์และหลักการ

ส่วนประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน ซึ่งรัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนน้อยเพียงใด ก็ยังเป็นการดีเพียงนั้น เพราะจะทำให้สังคมสามารถรักษากติกาและเจริญเติบโตในระบบข่าวสารที่เปิดกว้างได้ “สิทธิที่จะรู้” สัมพันธ์กับสังคมแบบพหุสังคม และเป็นกติกาที่สำคัญของทุกสังคมในสังคมที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องครบถ้วน ปราศจากการบิดเบือนจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องและมีเหตุผลด้วย (ศ.สุกัญญา ตูตบวรทัต จริยธรรมสื่อมวลชน บทที่ 2 สังคมประชาธิปไตย)

อาชีพหนังสือพิมพ์นั้นเป็นการประกอบการซึ่งความรับผิดชอบมีอยู่มาก หนังสือพิมพ์เป็นสื่อกลางซึ่งสนองสิทธิการรับทราบ (Right to Know) ของประชาชนในด้านข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ และหนังสือพิมพ์ยังเป็น “ตลาดเสรีแห่งความคิดเห็นแนวต่าง ๆ (free market place of all ideas) ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของกระบวนการทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย อุดมคติของการประกอบการงานหนังสือพิมพ์ก็คือ สังคมนิยม และความเที่ยงธรรม เมื่อเราต้องยอมรับว่าหนังสือพิมพ์เป็นการประกอบการซึ่งมีความรับผิดชอบต่อสังคม ฉะนั้น อาชีพหนังสือพิมพ์จึงมีศักดิ์ศรีและสิทธิที่จะเป็นวิชาชีพได้โดยสมบูรณ์” (เกษม สิริสัมพันธ์ เอกสารประกอบการสัมมนา หมายเลข 3 ปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพหนังสือพิมพ์)

พลตรี หม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้เขียนบทความเกี่ยวกับการสร้างความเชื่อมั่นที่มีต่อหนังสือพิมพ์ว่า “เสรีภาพหนังสือพิมพ์นั้น ผมถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ส่งเสริมสนับสนุนอยู่เสมอมา แต่ผมอยากจะทำให้ตงคิดดูว่าเดี๋ยวนี้เราใช้เสรีภาพหนังสือพิมพ์กันอย่างไรกันบ้าง การดำเนินคดีกับผู้ประพาดพิงนั้นถูกต้อง เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ จะต้องเป็นกัณฑ์แต่การดำเนินคดีที่ไม่ได้ทำผิดจากคนอื่นนั้น ผู้ดำเนินจะต้องมีอคติต่อบุคคลนั้นใช่หรือไม่ การกระทำใด ๆ ที่เจอปนด้วยอคตินั้นไม่ดีเป็นแน่นอน ใคร ๆ ก็รู้ ยิ่งการใช้เสรีภาพหนังสือพิมพ์ด้วยอคตินั้นจะต้องเป็นกัณฑ์ทันที ต่อใครหรือครบ กัณฑ์ต่อผู้ที่มีเสรีภาพนั่นเอง เพราะคนจะหมดความเชื่อถือ หนังสือพิมพ์นั้นอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือ เหมือนกับธนาคารซึ่งหนังสือพิมพ์ชอบต่ออยู่ทุกวัน เมื่อหมดความเชื่อถือแล้ว ก็มีแต่จะพังท่าเดียว” (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ขอยสวทล 6 มกราคม 2524 ปัญหา : การสัมภาษณ์ของหนังสือพิมพ์)

หลวงวิจิตรวาทการ (2511) กล่าวในงานปาฐกถา เรื่อง กำเนิดของหนังสือพิมพ์ว่า “หนังสือพิมพ์เมื่อได้กำเนิดขึ้นมาแล้วก็เป็นสิ่งที่มีอำนาจมากที่สุด เพราะมีอำนาจที่จะชักจูงหัวใจคนให้โน้มเชื่อไปตามข้อความที่คนเขียน แต่ทั้งนี้ข้าพเจ้าหมาความถึงหนังสือพิมพ์ที่ดี หนังสือพิมพ์ที่มีธรรมะ แต่ถ้าหนังสือพิมพ์เหลวไหล ก็ไม่สามารถจะได้รับความเชื่อถือของประชาชนอยู่เอง ส่วนหนังสือพิมพ์ที่ดีมีหลักฐานมีความยุติธรรมพูดความจริงแสดงความคิดเห็นอย่างเที่ยงตรงก็ย่อมเป็น

หนังสือพิมพ์ที่มีอำนาจมากที่สุด” (การสัมมนาและนิทรรศการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย 19-23 กุมภาพันธ์ 2521 ณ โรงแรมแห่งชาติ พระนคร คณะกรรมการ ฝ่ายเลขานุการสัมมนา จัดพิมพ์)

กรมหมื่นพิทยาดงกรณ์ ทรงพระนิพนธ์ไว้ว่า “นักหนังสือพิมพ์จะต้องสร้างความนับถือ ซึ่งการทำหนังสือข่าวจะเป็นอาชีพกว้างขึ้นทุกที และธรรมชาติอาชีพที่จะเจริญจำเป็นต้องทำให้คนให้มันคง ทำความสามารให้คนเห็น ดังมาตรฐานความรู้ให้คนนิยม และรักษาระยะให้คนเชื่อถือ วิชาแพชท์ และวิชากฎหมายต้องกำหนดความรู้และบังคับมารยาทของคนที่จะเข้าเป็นพรรคพวกร่วมทางหากินด้วยกันฉันใด วิชาทำหนังสือข่าวต่อไปภายหน้าคงจะต้องเลือกสรรเอาแต่คนมีความรู้และมารยาทอันดีเพื่อจะให้เป็นที่น่าเชื่อถือของประชชนฉันนั้น” (สุภา ศิริมานนท์ นักหนังสือพิมพ์ ภาคผนวก 15 ความเจริญของวิชาหนังสือพิมพ์ในยุคนี้ หน้า 147-148)

เสถียร พันธรั้งษ์ กล่าวไว้ในข้อเขียนโดยอ้างคำพูดของวิกเลียม แรนคอล์ฟเฮิสต์ ว่า “นักหนังสือพิมพ์ผู้ดำเนินหน้าที่จะต้องปฏิบัติตนให้ถูกต้องและเที่ยงธรรม ให้สมกับฐานะอันสูงส่งซึ่งประชาชนมอบหมายให้” (สมบูรณ์ วรพงษ์ บนเส้นทางหนังสือพิมพ์ เรื่องมโนธรรมที่จำต้องรักษาไว้)

ดังนั้น การประกอบวิชาชีพจะต้องมีคุณลักษณะอยู่ 3 ประการ คือ

1.จะต้องมีการศึกษาเล่าเรียนเป็นระเบียบแบบแผน เพื่อให้มีการฝึกความชำนาญต่าง ๆ พอสมควร ก่อนที่จะเริ่มประกอบวิชาชีพ

2.จะต้องมีหลักมารยาท มีหลักจริยธรรมเป็นข้อบังคับอันพึงปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ
นั้น

3.จะต้องมีการดำเนินการควบคุมตนเอง (self-regulation) ภายในวิชาชีพนั้น เช่น คณะกรรมการถอดต้องมารยาทนายความ คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ เป็นต้น การควบคุมตนเองนั้นมีจุดประสงค์เพื่อจะป้องกันมิให้อำนาจภายนอกวงการวิชาชีพเข้าแทรกแซงเพื่อควบคุมวิชาชีพนั้น ๆ ทั้งนี้โดยการดำเนินการกำจัดความเสื่อมเสียต่าง ๆ เสียเองเป็นการรักษาอิสรภาพ (autonomy) (เกษม ศิริสัมพันธ์ เอกสารประกอบการสัมมนา หมายเลข 3 ปัญหาเกี่ยวกับวิชาชีพหนังสือพิมพ์)

สุภา ศิริमानนท์ มิยมมองว่า วิชาชีพหนังสือพิมพ์มีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องจนทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพปะทะกับจุดกำเนิดของหนังสือพิมพ์ว่า เป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนในการเสนอความคิดเห็นและรับข่าวสารข้อมูล ในการประกอบธุรกิจสื่อสิ่งพิมพ์จะต้องมีบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าของทุน กลุ่มนักหนังสือพิมพ์ และกลุ่มผู้อ่าน ซึ่งจะต้องทำงานร่วมกัน โดยกลุ่มของเจ้าของทุน เป็นผู้กำหนดแนวนโยบายของหนังสือร่วมกับกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ที่มีแนวความคิดและอุดมการณ์ที่เหมือนกัน เพื่อนำสู่สาธารณชน และกลุ่มผู้อ่านก็จะเป็นหน่วยตรวจสอบความถูกต้องของสื่อสิ่งพิมพ์

กิจการหนังสือพิมพ์ไม่ว่าฉบับใดขึ้นอยู่กับบุคคลผู้มีอิทธิพลฝ่ายที่สาม นั่นคือ “ผู้อ่าน” ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจในขั้นสุดท้ายว่าจะ “อินดิรับ” หรือจะ “ปฏิเสธ” ผู้อ่านนี้หมายถึงความถึงคณะผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป็นก้อน นัยหนึ่งผู้อ่านส่วนใหญ่คือ Readers-in mass หรือเรียกกันว่า “สาธารณชนคนอ่าน” (Reading Public) เป็นการถูกต้องที่จะกล่าวว่า หนังสือพิมพ์ทั้งหลายจะไม่ได้ไม่สูงไปกว่าบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของผู้สร้างสรรค์ และบุคคลซึ่งเป็นนักหนังสือพิมพ์ผู้จัดทำ แต่มันก็เป็นการถูกต้องและเป็นความจริงเท่า ๆ กันที่จะกล่าวว่า หนังสือพิมพ์ทั้งหลายจะไม่ได้ไม่สูงไปกว่า ไม่สูงไปกว่าคณะบุคคล ซึ่งเป็นผู้อ่านของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ เกย เป็นอันขาด เมื่อวิเคราะห์ตามเงื่อนไขดังกล่าวนี้จะพบว่าในเมื่อหากจะมีปัญหาสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น และหนังสือพิมพ์สำนักใดสำนักหนึ่งได้พยายามที่จะเสนอลักษณะทั่วไปของการขัดแย้งนั้น แม้ว่าจะกระทำโดยวิธีที่เที่ยงธรรมที่สุด แต่ถ้าแม้หากว่าฝ่ายผู้อ่านกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความคิดเห็นเอนเอียงไปข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งในปัญหานี้อยู่ก่อนแล้ว ผู้อ่านดังกล่าวก็จะกล่าวหาหนังสือพิมพ์นั้นว่า พยายามสนับสนุนคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในสังคมปัจจุบัน ชุมชนย่อมประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่ม ซึ่งมีผลประโยชน์หรือผลได้ผลเสียไม่สอดคล้องต้องกัน

ฉะนั้น อาจสรุปได้ว่า “ความเที่ยงธรรม” ตามลักษณะของผู้อ่านแต่ละกลุ่มก็คือ “ความเที่ยงธรรมซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของเขา และขึ้นอยู่กับผลประโยชน์ได้เสียของเขาเท่านั้น โดยเฉพาะ” เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้หนังสือพิมพ์ส่วนมากมักจะถือเอาผลสะท้อนจากความสำนึกของผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นหลัก จึงเป็นผลให้หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ มักจะมีลักษณะและมีวิธีการของคนคล้ายคลึงกันไปเสียเกือบทั้งหมด (สุภา ศิริमानนท์ คอรัรัปชันในวงการหนังสือพิมพ์ พระนคร : สำนักพิมพ์ เทเวศน์, 2500 หน้า 12)

รศ.ดร.ครุณี หิรัญรักษ์ กล่าวในงานเขียนว่า “หัวใจของสื่อมวลชนคือ ต้องมีเครดิตเป็นที่เชื่อถือได้ มีศักดิ์ศรี และมีความแม่นยำ ยิ่งเดี๋ยวนี้การแข่งขันกันสูงมากขึ้น ถ้าสื่อไม่มีการปรับตัว

และไม่พัฒนาตนเองในที่สุดเขาก็จะตายไปเองเพราะประชาชนจะไม่ให้ความยอมรับและเชื่อถืออีกต่อไป” (หนังสือพิมพ์ Weekend ปีที่ 11 ฉบับที่ 561 วันที่ 1-7 กันยายน 2540)

อาจารย์นรนิติ เศรษฐบุตร ได้กล่าวในงานสัมมนาในหัวข้อเรื่อง “หนังสือพิมพ์กับความอยู่รอด” มีใจความว่า หนังสือพิมพ์ในทศวรรษของผม เป็นได้ 2 ลักษณะ คือ สร้างสรรค์และทำลายบทบาทที่สำคัญในด้านการเข้าใจแก่ประชาชน ในเมื่อหนังสือพิมพ์มีการแพร่ไปยังผู้อ่านจำนวนมาก ทำให้นำเอาความคิดไปยังประชาชน ซึ่งต้องเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาหนังสือพิมพ์เปรียบเสมือนการศึกษานอกโรงเรียน เมื่อประชาชนมีความเชื่อถือสูงมาก ก็จะมีอิทธิพลมากตามตัว อาจนำไปสู่ประชามติได้ เมื่อหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลมาก ผู้อ่านจากรัฐก็ไม่ต้องการให้หนังสือพิมพ์มีเสรีภาพมากเกินไป จึงเกิดความขัดแย้งกันอย่างมาก (วันนักข่าว 2525 ในงานสัมมนาในหัวข้อเรื่อง “หนังสือพิมพ์กับความอยู่รอด ในวันที่ 8 ธันวาคม 2525 พิมพ์ที่ บริษัท สำนักพิมพ์โคมทอง จำกัด 457/57 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ หน้า 8)

หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลและบทบาทต่อผู้อ่าน ประชาชน สังคม และประเทศชาติอย่างมาก ทั้งในด้านการสร้างสรรค์และทำลาย นอกจากหน้าที่ในการให้ข่าวสารความรู้ ความคิดเห็นความบันเทิง และสื่อโฆษณา (ในสังคมทุนนิยม) แล้ว หนังสือพิมพ์ยังเป็นผลกระทบและสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของประชาชน ทัศนคติของประชาชน ศิลปกรรม และมาตรฐานการครองชีพของประชาชนอีกด้วย ฉะนั้น เพื่อให้หนังสือพิมพ์ได้เอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่ผู้อ่าน ในลักษณะของแหล่งข้อมูลข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ หนังสือพิมพ์จึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่ในฐานะเป็นแหล่งข่าวสาร ข้อมูลที่เที่ยงตรง ถูกต้อง
2. มีความรับผิดชอบทั้งต่อสังคม ประเทศชาติ ผู้อ่าน ในฐานะผู้ให้ความรู้ ผู้ดูแลสอดส่อง และ ผู้ควบคุมชี้แนะของสังคม
3. ควรปฏิบัติหน้าที่ในการกระตุ้นเร้าให้เกิดการพัฒนา การกระจายข่าวสาร ชี้แนะสังคม และถ่ายทอดเจตนารมณ์คุณค่าของสังคม
4. เป็นตัวแทนในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นสาธารณะ พึงภักดีแก่ผลประโยชน์ของประชาชน
5. พยายามยกระดับความรู้ การศึกษาของผู้อ่าน

6. ไม่ทอดทิ้งผู้อ่าน ควรมุ่งเป้าหมายการทำวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ของผู้อ่าน

7. ให้ข้อมูล ความคิดเห็นที่สร้างสรรค์สังคม

8. ให้ข้อมูลที่ถูกต้องท่ามกลางสังคมที่ซับซ้อน

สิ่งที่ผู้อ่านคาดหวังจากหนังสือพิมพ์ เมื่อหนังสือพิมพ์ได้พยายามปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง อย่างเป็นกลาง คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติอย่างบริสุทธิ์ใจแล้ว ก็ย่อมทำให้ ผู้อ่านได้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเที่ยงตรงมากขึ้น นอกจากนี้ ผู้อ่านส่วนมากยังต้องการให้นัก หนังสือพิมพ์ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของหนังสือพิมพ์ให้มากกว่านี้ รวมทั้งการมีจริยธรรมในวิชาชีพของหนังสือพิมพ์ด้วย

ทุกวันนี้ผู้อ่านมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าสารจากหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว เพราะเป็นสื่อเพียงอย่างเดียวที่เป็นอิสระจากการควบคุมของรัฐโดยตรง เมื่อหนังสือพิมพ์ได้ปฏิบัติภารกิจของตนอย่างรับผิดชอบต่อประชาชนแล้ว ผู้อ่านก็จะเพิ่มความไว้วางใจ และเชื่อถือหนังสือพิมพ์ได้มากกว่าปัจจุบัน (วันนักข่าว 5 มีนาคม 2525 ในงานสัมมนาเรื่องหนังสือพิมพ์กับความอยู่รอดกลุ่มที่ 2 ในวันที่ 8-9 มีนาคม 2524 ร่วมกับสมาพันธ์นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ร่วมกับคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยจัดขึ้นที่ห้องประชุมอเนกประสงค์)

ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพในซีกโลกตะวันตกจึงได้กำหนดจรรยาบรรณของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ เพื่อกำหนดคุณลักษณะประพฤติกและการปฏิบัติกรารงานข่าวต่อสาธารณะให้เป็นไปตามกรอบศีลธรรมอันดีงามที่พึงมีต่อสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อนักหนังสือพิมพ์ที่ได้รับยกฐานะเป็นฐานันดรที่ 4 ในทวีปยุโรปเป็นจุดกำเนิดศกการหนังสือพิมพ์ที่จะควบคุมกันเอง ซึ่งมีกรอบที่จะต้องสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา

การสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจที่มีต่อสาธารณะชนนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องมีจุดยืนที่ให้เห็นเด่นชัด เพื่อประกาศให้สังคมได้รับทราบเพื่อความสง่างามที่ได้รับการยกย่องเป็นกระแงที่สะท้อนสังคม ซึ่งต่างประเทศและประเทศไทยได้ตราหลักจรรยาบรรณของคน โดยคำนึงถึงหลักสากลและความเหมาะสมของสังคมที่ดำรงอยู่ เพื่อสร้างหลักประกันความเชื่อมั่นที่มีต่อวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่มีภาระและหน้าที่ต่อสังคม เช่น หนังสือพิมพ์ในรัฐอจิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สร้างหลักจรรยาบรรณ (Code of Ethics) ของคนไว้ดังนี้

THE WASHINGTON CODE OF ETHICS

I will be

Truthful in News

Truthful in Editorials

Truthful in Advertising

True to All My Obligations

Honest with My competitors

True to the Ideals of Journalism

Mindful of the value of Sincerity

Faithful to Community, State, Nation

Firm in Publication of Clean News

Honorable in all of My Dealings

Thorough in all of My Studies

Unselfish in all My Services

หรือจรรยาบรรณหนังสือพิมพ์วอชิงตันโพสต์ ซึ่งให้แนวทางของการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อสาธารณะไว้ดังนี้

1. นักหนังสือพิมพ์เสนอข่าวความเป็นจริง
2. นักหนังสือพิมพ์เสนอบทบรรณาธิการที่ดี
3. เสนอโฆษณาด้วยความเป็นจริง
4. นักหนังสือพิมพ์รักษาคำมั่นสัญญาด้วยความเป็นจริง
5. นักหนังสือพิมพ์จะแข่งขันด้วยความซื่อสัตย์
6. นักหนังสือพิมพ์มีอุดมคติในการทำงาน
7. นักหนังสือพิมพ์เห็นคุณค่าของความจริงใจ
8. นักหนังสือพิมพ์จะซื่อสัตย์ต่อสังคมและชาติ
9. นักหนังสือพิมพ์จะอยู่รกรงกิจการพิมพ์ที่ใสสะอาด
10. นักหนังสือพิมพ์จะต้องปฏิบัติที่ดีต่อผู้ติดต่อด้วย
11. นักหนังสือพิมพ์ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่
12. นักหนังสือพิมพ์ไม่เห็นแก่ตัวในการถูกเรียกใช้บริการ

(Chaplin D.Foster และคณะ อ้างถึงใน ศ.สุกัญญา ตูตบรรทัด เอกสารบรรยายจริยธรรมสื่อมวลชน บทที่ 1 หน้า 7-8)

ขณะที่แนวคิดของสมาคมแห่งบรรณาธิการอเมริกัน ได้วางกรอบจริยธรรมไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบ หนังสือข่าวต้องรู้ดีถึงความรับผิดชอบของตน ไม่ใช่แต่ในทางกฎหมาย คือ การกล่าวหมิ่นประมาท เป็นต้น ต้องรับผิดชอบต่อธรรมะในใจของตนเองด้วย ศาสดาและศาสดาแห่งนั้นก็สำคัญแต่ศาสดายุติธรรมในใจของตนเองสำคัญกว่า ถึงใดถ้าศาสดายุติธรรมในใจของตนเองตัดสินใจผิด ถ้าขึ้นทำถึงนั้นก็เกิดมัวหมอง ไม่มีความเจริญ

หนังสือข่าวเป็นผู้เข้ารับหน้าที่ โดยความสมัครของตนเอง คือ หน้าที่ที่จะนำข่าวมากล่าวให้ประชาชนทราบ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องข่าวนั้น ๆ เมื่อประชุมชนซื้อหนังสืออ่าน ก็คือมีศรัทธาว่าหนังสือนั้นปฏิบัติหน้าที่ด้วยดี คือ นำข่าวจริงมากกล่าว และแสดงความคิดเห็นที่ถูกต้อง เป็นต้น ถ้าข่าวเป็นข่าวไม่จริง ความเห็นเป็นความเห็นเหลวไหล ก็ทำให้เสียศรัทธาเป็นการต่อทวงผู้เชื่อไว้ไม่ได้

2. อิศระแห่งหนังสือข่าว หนังสือข่าวมีอิสระที่จะพูดถึง ที่จะทำถูก อิสระนั้นอยู่ภายในกฎหมาย คือ กฎหมายเป็นผู้ให้อิสระซึ่งมีเขตขีดคั่น เขตขีดคั่นนั้นมีไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนทั่วไป และเมื่อกฎหมายให้อิสระแก่ก็ช่วยรักษาอิสระให้ด้วย ยกตัวอย่างว่า กฎหมายให้อิสระให้นายแดงพูดได้ภายในความขีดคั่น ถ้านายแดงพูดอยู่ในความขีดคั่น กฎหมายก็ช่วยคุ้มครองนายแดง แต่ถ้านายแดงหมิ่นประมาทนายขาว กฎหมายก็กลับไปคุ้มครองนายขาว และทำโทษนายแดงผู้ถืออิสระเกินเขตขีดคั่น กล่าวอีกอย่างหนึ่ง กฎหมายให้อิสระนายแดงและนายขาวเสมอกัน นายแดงจะถืออิสระของคนดบด้างของนายขาวหาได้ไม่

อิสระของหนังสือข่าว ซึ่งอาจพูดและทำสิ่งใด ๆ ที่กฎหมายไม่ห้ามนั้น เป็นของพึงสงวนเป็นที่พูด แต่ควรเป็นที่เข้าใจว่า จะสงวนไว้ได้แค่ด้วยวิธีทำดีทำถูกเท่านั้น การพูดตามอำเภอใจและทำตามอำเภอใจนั้นไม่ใช่อิสระ เว้นแต่อำเภอใจนั้นจะเป็นอำเภอ อันอยู่ในศีลในสัตย์ และถ้าอยู่ในศีลในสัตย์ก็คงจะอยู่ได้กฎหมาย

หนังสือข่าวฉบับใดหลงว่าอิสระคืออำเภอใจล้วนก็คงรักษาอิสระไว้ไม่ได้

3. ความไม่มีเครื่องเกี้ยวพวน หนังสือข่าวต้องอยู่แห่งความจริง และความตรง เมื่ออยู่ภายในวงนั้นแล้ว ก็ไม่ควรจะมีเครื่องเกี้ยวพวนอะไรหมด ถ้ามีเครื่องผูกทำให้ต้องชกชอหรือดิเคียนใครหรือตึงใจ และความชกชอหรือดิเคียนนั้น ไม่เป็นไปในทางที่ชอบด้วยประโยชน์แก่คนส่วนมาก ฉะนั้น หนังสือก็มีตำหนิ สรวิธานของคนก็เสื่อม

4. ความตั้งใจจริงและความจริง ความซื่อตรงต่อคนอ่าน เป็นหลักสำคัญของหนังสือข่าว หลักอันนี้ทำให้หนังสือต้องมีความจริงเสมอ การที่จะทำอะไรให้ถูกที่ตรงเสมอนั้นเป็นของยาก แต่ถ้าพลาดเพราะไม่เอาใจใส่พอ เพราะไม่มีพะวงพอ หรือพลาดเมื่อยังไม่พ้นวิสัยที่จะพลาดได้ ฉะนั้น ก็ไม่มีทางแก้ด้วยเลย

ในข้อนี้ผู้มีความรู้ในวิชาหนังสือข่าวกล่าวแนะนำไว้ว่า
หนังสือข่าวซึ่งจะให้คนอื่นเชื่อและนับถือ ต้องให้ข่าวที่ถูก และแสดงความเห็นที่เที่ยง การทำให้คนเข้าใจผิดนั้นบาปมาก
กล่าวให้น้อยไว้ดีกว่ากล่าวมากเกินไป
จะกล่าวอะไรต้องให้มีหลักอย่างได้ ถ้ายังกล่าวตำหนิใครต้องให้มีที่อย่างแม่นยำ
อย่างกล่าวว่ามีเมื่อเป็นแต่เพียงได้ยิน
เมื่อได้ยินความลือก็อย่าเพิ่งเอาเป็นจริง คำลือนั้นเป็นเครื่องชี้ให้สืบต่อไปเท่านั้น
จงรักษาตัวให้เป็นผู้กล่าวถูกเสมอ กล่าวช้าแต่กล่าวถูกดีกว่ากล่าวเร็วแต่กล่าวผิด
จะสืบอะไรต้องไปให้ถึงที่ หรือให้ถึงตัวคนผู้เป็นที่เกิดแห่งข่าว ถ้าเข้าไม่ถึงก็เข้าไปให้ใกล้
ที่สุด

อย่าเพิ่งแน่ใจเร็วนัก อย่าลืมน่าเราอาจผิดได้เสมอ
ธรรมดาคนจะไม่ให้ผิดเช่นนั้นไม่ได้ แต่ต้องเพียรที่สุดที่จะไม่ผิด
อย่าทะนงตนว่ารอบรู้ไปหมด รู้น้อยอย่าคิดว่ารู้มาก อย่าเดาความรู้ อย่าด่าตรีตรู

5. ความเป็นกลาง ความไม่เข้าใครออกใครเป็นข้อสำคัญของการแสดงข่าว ผู้ที่ได้ฝึกหัดการทำหนังสือข่าวใจแล้ว ช่อมรู้จักเขตคั่นระหว่างการแสดงข่าวและแสดงความเห็น ข่าวต้องไม่มีเข้าข้างโน้นข้างนี้เลย

หนังสือข่าวจำเป็นต้องแสดงความเห็นชอบและเห็นผิดในเรื่องต่าง ๆ แต่นั่นเป็นคนละแผนกกับข่าว

การแสดงความเห็นชอบและเห็นผิดนั้น อาจแสดงโดยปานกลางก็ได้ ความเอียงเพราะเกลียด หรือเพราะรักนั้นใช้ไม่ได้เลย

6.แฟร์เพลท ธรรมะอย่างหนึ่งซึ่งอังกฤษเรียกว่า แฟร์เพลท นั้นไม่ทราบว่าจะคำไทยว่าอะไร คงจะหมายความว่าไม่เอาเปรียบในทางที่ไม่เที่ยงตรง หรือไม่ถอบเอาเปรียบ เป็นต้น

หนังสือข่าวซึ่งอยู่ในภูมิธรรมอันดี ย่อมจะไม่กล่าวตำหนิใคร โดยไม่ให้โอกาสได้ชี้แจงหรือกล่าวหักหาญผู้อยู่ในฐานะอันจะชี้แจงได้ตอบไม่ได้

อนึ่ง หนังสือข่าวซึ่งวางคนเป็นหนังสือดี ย่อมจะไม่กล่าวบุกรุกเข้าไปถึงสิทธิ หรือความรู้ สึกส่วนตัวของบุคคล เว้นแต่จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องจริงกับประโยชน์ของประชุมชน ไม่เพียงแต่จะนำมากล่าวให้อ่านเพลิน ๆ เท่านั้น

ถ้าหนังสือข่าวกล่าวอะไรผิด ในเรื่องความจริงก็ดี ความเห็นก็ดี เมื่อรู้ว่าผิดก็ต้องรับผิดชอบ แก้ทันที จึงจะถือว่าอยู่ในศีลในธรรมได้

7.ความสะอาด ในคำพูดก็ดี ในความที่นำมากล่าวก็ดี หนังสือข่าวควรต้องมีความสะอาด การนำเอาเรื่องตามมากกล่าวโดยหวังจะให้ผู้อ่านเพลินในความตามก ไม่ใช่เพื่อประโยชน์จริงแก่ประชุมชน หรือการกล่าวหาบคายในที่ซึ่งไม่มีเหตุจะหาบคาย เหล่านี้มีโทษคดีของหนังสือข่าวอันทรงไว้ซึ่งคุณธรรม

เวลาหมดแล้ว สองนาทีก่อนจบ ขอกกล่าวเล็กน้อยถึงภาษาและสำนวนที่ใช้เขียนหนังสือด้วย คำสำนวนที่เขียนหนังสือข่าวนั้นก็ควรจะเหมือนกับหนังสืออื่นซึ่งเป็นหนังสือดี ควรจะเป็นถ้อยคำสำนวนของนักปราชญ์ หรือถ้าไม่ใช่ นักปราชญ์แท้ อย่างน้อยก็ต้องเป็นนักปราชญ์เทียมเรียบเรียงด้วยความระมัดระวังเพื่อให้สะสกลวย ทั้งสงวนและจำกัดถ้อยคำมิให้เลถึงเจ้จริงคอก ผู้แต่งหนังสือข่าวไม่มีเวลาจะขัดเกลาดกแต่งสำนวนให้หมดจดเต็มที่ แต่ถึงกระนั้นก็ต้องระวังมิให้เขละขกะ ไม่แสดงความไม่รู้ในเรื่องศัพท์และวิธีเรียงความเป็นต้น

ธรรมดาผู้ดีจำต้องแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่หมดจด ถ้าแต่งตัวด้วยผ้าขี้ริ้ว จะทำให้คนอื่นเห็นทันทีว่าเป็นผู้คืออย่างไรได้

ปัญญาและความคิดอันสุขุมก็เหมือนกับบุคคลที่เป็นผู้ดี ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม และจำนวนที่
 ใก้เง้ง จะบรรยายความคิดและปัญญาอันสุขุมนั้นไม่ได้

หนังสือข้าง่าเป็นจะต้องแสดงคนให้คนเห็นเป็นผู้ดีทั้งด้วยเสื่อผ้าอาภรณ์ คือ ถ้อยคำ
 จำนวนและทั้งความคิดความอ่าน เพราะฉะนั้น นอกจากจะต้องมีความคิดความเห็นที่ดีแล้ว ยังจะ
 ต้องรู้จักใช้ถ้อยคำจำนวนแสดงความคิดความเห็นนั้นให้เหมาะสมมีน้ำนวดด้วยอีกชั้นหนึ่ง (บท
 ปาฐกถาหัตถ์และธรรมะแห่งหนังสือข้าง่า ของ นมส. กล่าวที่ตามัคชาจารย์สมาคม เมื่อวันที่ 26
 สิงหาคม 2470 หนังสือวันนักข่าว 5 มีนาคม 2525 พิมพ์ที่บริษัท สำนักพิมพ์โคมทอง

สมาชิกสมาคมนักหนังสือพิมพ์ออสเตรเลียจะต้องคอยสังเกตเพื่อนสมาชิกอย่างใกล้ชิด
 และยึดมั่นในจริยธรรมของสมาคมนักหนังสือพิมพ์ออสเตรเลีย (A J A)

1. รายงานและตีความข่าวด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
2. ไม่ปิดบังความจริงและบิดเบือนข้อเท็จจริง โดยการทะเลขหรือขำแน่นอนอย่างผิด ๆ
3. ต้องสร้างความเชื่อถือศรัทธาในทุกสถานการณ์
4. คอยสังเกตสอดส่องเพื่อนร่วมอาชีพ และอย่าปล่อยให้ผลประโยชน์ที่ไม่เป็นธรรมจาก
 เพื่อนสมาชิก
5. ปฏิเสธสินบน และอย่าให้ความรู้สึกส่วนตัวมีอิทธิพลเหนือสิ่งที่เป็นธรรม
6. แสวงหาข่าว รูปภาพ และข้อมูลด้วยวิธีการที่สุจริต
7. ชีตศักดิ์ศรีแห่งการเป็นตัวแทนหนังสือพิมพ์, วิทยุ หรือโทรทัศน์ในการให้สัมภาษณ์
 บุคคลอื่น
8. ประพฤติปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ และศักดิ์ศรีของนัก
 หนังสือพิมพ์

The Australian Press Council Suite 302,149 Castheragh st. Sydney อ่างใน เฉลิมพร
 อุ่นแก้ว,2534,311-312 กล่าวว่ารวิธรรมของสมาคมนักหนังสือพิมพ์ออสเตรเลีย (The Australian
 Journalists Association Code of Ethics)

สำหรับประเทศไทย ได้มีหลายสมาคมที่รับผิดชอบดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน
 ในประเภทต่าง ๆ อย่างมากมาย และในขณะเดียวกันได้กำหนดหลักจรรยาบรรณเพื่อเป็นการสร้าง
 ความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพที่จะต้องเป็นปากเป็นเสียงให้แก่ประชาชนเพื่อสังคมจะได้เห็น
 แนวทางการปฏิบัติงานที่อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม ซึ่งสมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
 ไทยได้ตราจรรยาบรรณของนักหนังสือพิมพ์ไทยไว้ดังนี้

1.ความรับผิดชอบ ได้แก่ การรับผิดชอบต่อผลประโยชน์อันชอบธรรมของปัจเจกชน
 สถาบันประเทศชาติ ศาสนา และราชบัลลังก์ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “กิจจฉายา”

2.ความมีเสรีภาพ ได้แก่ เสรีภาพที่มีความรู้ที่รับผิดชอบกำกับ ตรงกับหลักธรรมในพุทธ
 ศาสนา คือ “ปรารณาท” หรือ “ธรรมาริปไตช”

3.ความเป็นไท ได้แก่ ความไม่ตกเป็นทาสของใครทั้งกายและจิตใจ จะโดยอามิสสินจ้างอื่น
 ใด ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ ความไม่ยอมตกเป็นทาสของ “อกุศลมูล”

4.ความจริงใจ ได้แก่ความไม่มีเจตนาบิดเบือน ผิดพลาดต้องريبแก้ไข ตรงกับหลักธรรมใน
 พุทธศาสนา คือ “ตั้งจะ”

5.ความเที่ยงธรรม ได้แก่ ความไม่ลำเอียง หรือความไม่เข้าใครออกใคร ตรงกับหลักธรรม
 ในพุทธศาสนา คือ ความไม่มีอคติ 4 ประการ หมายถึง “ฉันทาคติ” ลำเอียงเพราะรัก “โทศาคติ”
 ลำเอียงเพราะชัง “โมหาคติ” ลำเอียงเพราะหลง และ “ภยาคติ” ลำเอียงเพราะกลัว

6.ความมีใจเป็นนักกีฬา ได้แก่ การปฏิบัติอันดีงาม ไม่ตะเมิดทิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่จะเป็น
 เรื่องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “สุปฏิบัติ”

7.ความมีมารยาท ได้แก่ การใช้ภาษา และภาพที่ไม่หยาบโตน หรือต่อไปในทางดั่งกล่าว
 ตรงกับหลักธรรมในพุทธศาสนา คือ “โตเจชชะ” หรือ “อาจารย์สมบัติ” (สมาคมนักหนังสือพิมพ์
 แห่งประเทศไทย)

ในขณะที่เดียวกันทางสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย ได้สร้างจรรยาบรรณเพื่อเป็นมาตรฐานของวิชาชีพดังนี้

เพื่อสร้างไว้ซึ่งเกียรติคุณของนักข่าว ให้มีพื้นฐานเป็นไปโดยเหมาะสมแก่วิชาชีพ และเพื่อให้ นักข่าวตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องรับผิดชอบต่อประชาชน จึงเห็นสมควรกำหนดจรรยาบรรณไว้เป็นหลักปฏิบัติของสมาชิกสมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทยดังต่อไปนี้

1. จะต้องส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าวและความคิดเห็น
2. จะต้องให้ประชาชนได้ทราบข่าวเฉพาะที่เป็นจริงการเสนอข่าวสารใด ๆ ออกพิมพ์โฆษณาเผยแพร่ ถ้าปรากฏว่าไม่ตรงต่อความเป็นจริง ต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยไว
3. ในการจะให้ได้ว่า ภาพ หรือเอกสารอย่างใด ๆ มาเป็นของตน เพื่อประโยชน์ต่อการเสนอข่าว จะต้องใช้วิธีการที่สุภาพและสุจริตเท่านั้น
4. จะต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว และรักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว
5. จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตน โดยมุ่งหวังต่อสาธารณประโยชน์ ไม่ใช่ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะใด ๆ โดยไม่ชอบธรรม
6. จะต้องไม่กระทำการอันเป็นการ บั่นทอนเกียรติ หรือ ความสามัคคีของเพื่อนร่วมวิชาชีพ (วันนักข่าว 5 มีนาคม 2537 สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย)

ความดังกล่าวข้างต้นผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์จะต้องมีจิตวิญญาณของสื่อมวลชน (SPIRIT OF JOURNALISM) ที่จะสนองประโยชน์สาธารณะ เป็นศูนย์กลาง เป็นชนนุกที่ไหวไปตามลมและเป็นปากเสียงของประชาชนได้ในจิตวิญญาณของสื่อมวลชนจึงมีเนื้อหาของจริยธรรม หดอมรวมอยู่ในนั้นแล้ว เพราะเกี่ยวข้องกับภาระปฏิบัติอันยึดถือกันแล้วว่าดีงาม หนังสือพิมพ์ที่ไร้จิตวิญญาณคือหนังสือพิมพ์ที่ไม่เคยมุ่งหวังจะสนองประโยชน์สาธารณะ ไม่มีวิญญาณของการต่อสู้เพื่อเสรีภาพ ขาดความรับผิดชอบ สุจริต ความซื่อสัตย์และจริงใจ ความมีเกียรติและศักดิ์ศรีของสื่อมวลชนเอง (ศ.สุกัญญา ตูตบรรทัด)

เมื่อสื่อมวลชนถูกกล่าวหาว่าได้ล่วงละเมิดกรอบจริยธรรมที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อ การรายงานข่าว การถกเถียงที่ปราศจากข้อยุติก็อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีองค์กรที่เป็นกลางเข้ามา คัดค้าน เช่น กรณีการรายงานข่าวสร้างวีรบุรุษบนพื้นฐานความจอมปลอม การรายงานภาพของผู้ตก เป็นเหยื่อซ้ำซ้อน การเขียนข่าวเลื่อนลอยปราศจากความเป็นจริง ฯลฯ

หรือแม้แต่ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับสื่อถึงพิมพ์อยู่ตลอดเวลา คือ รัฐมองว่าสื่อถึง พิมพ์ละเมิดกฎหมายในหลาย ๆ อย่างที่ทำให้ภาพลักษณ์ของรัฐบาลตกต่ำ เพราะตัวอักษรของสื่อเองหรือ แม้แต่ข่าวที่ล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลที่ไม่สมควรที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชนก็ตาม แต่สื่อถึง พิมพ์กลับมองว่า สิ่งที่ดีนรายงานเป็นสิ่งที่ถูกต้องเพราะมีการถกกันกรองในการนำเสนอและได้ สะท้อนให้เห็นภาพจริงในขณะนั้น และเมื่อเกิดกรณีพิพาทเกิดขึ้นก็มีเพียงแต่คณะกรรมการ จรรยาบรรณชุดหนึ่งที่ดูแลความเรียบร้อยของสื่อมวลชน แต่ในขณะที่เดียวกันคณะกรรมการชุดนี้ก็เป็นเพียงแต่สื่อกระดาษเพียงอย่างเดียว เพราะทำอะไรไม่ได้ นอกจากเดือนและได้ออกจากสมาคม แต่ก็ยังประกอบอาชีพเหมือนเดิมได้

ในขณะที่ต่างประเทศที่มีวิชาชีพหนังสือพิมพ์ก้าวหน้า และมีเสรีภาพกว้างขวางมากที่สุด ในหลายประเทศ มีสถาบันที่เรียกรวม ๆ กันว่า Press Councils แปลตรงกับคำว่าสภาการหนังสือพิมพ์ที่นำมาใช้กัน ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี ตะวันตก และประเทศในกลุ่มสแกนดิเนเวียบางประเทศ อังกฤษ ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งที่มีระบบนี้ มีสภาการหนังสือพิมพ์ซึ่งประชุมกันครั้งแรกในปี 2496 ตอนแรกมีกรรมการเป็นนักหนังสือพิมพ์และผู้บริหารหนังสือพิมพ์ ต่อมาก็มี คนนอกเข้าไปร่วมเป็นกรรมการด้วย เมื่อตั้งใหม่ ๆ สภาการหนังสือพิมพ์ไม่ค่อยเป็นที่ยอมรับของ บรรดาหนังสือพิมพ์อังกฤษเท่าใดนัก แต่เมื่อดำเนินการ ไประยะหนึ่ง องค์กรดังกล่าวก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่ามีส่วนช่วยยกระดับคุณภาพของหนังสือพิมพ์ ส่วนสหรัฐอเมริการับเอาแนวคิดดังกล่าวมาตั้ง สภาการหนังสือพิมพ์ในระดับรัฐ แต่ในปัจจุบันนี้เหลือเพียงหนึ่งหรือสอง แห่งสภาการหนังสือพิมพ์ระดับชาติเคยมีการตั้งเมื่อสี่สิบปีก่อน แต่ก็ดำเนินการอยู่ได้ไม่นานก่อนจะล้มเลิกไป (ดิศทัต โรจนลักษณ์ ใครจะต่อต้านหนังสือพิมพ์ วันนักข่าว 5 มีนาคม 2537 สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย)

สุทธิชัย หยุ่น กล่าวในงานเขียนหนังสือหมาเฝ้าบ้านว่า เติงบ่นพิมพ์เจ้าของคนอ่านว่า คนเขียนคอลัมน์หนังสือพิมพ์กำลังใช้สิทธิเสรีภาพของตน จาบจ้วงถ่วงกินขอบเขตแห่งเหตุผล กระทำตนเป็นเกจิอาจารย์สั่งสอนคนทั่วประเทศด้วยความรู้ที่ถกกันคิดที่อาจจะไม่เป็นกลาง ไม่เป็นธรรม และมีอคตินั้น กำลังมีขึ้นเรื่อย ๆ

เพราะสังคมไทยได้ก้าวมาสู่จุดที่ใครจะทำตัวเป็นคนเก่งกาจกว่าคนอื่นในทุกเรื่อง จึงก้าว
 พลาดไปทั่วทิศ ประกาศศักดาแห่งความเป็น “สื่อมวลชน” ไม่ได้อีกต่อไปแล้ว

เพราะสื่อมวลชนก็ไม่ต่างอะไรกับสถาบันอื่นที่ประชาชนจำนวนไม่น้อยกำลังร่ำหา “วิธี
 การตรวจสอบ” ว่ามีอะไรกับกมคมนัยที่ซังแอบแฝง และยังไม่มีส่วนเชื่อมโยงกับประชาชนหรือไม่

หนังสือพิมพ์ขอมรู้ดีกว่าใครว่า เมื่อสังคมก้าวถึงจังหวะหนึ่ง คนอ่านเป็นคน
 กำหนดว่าต้องการคุณภาพสื่อมวลชนประเภทใด และเมื่อถึงจุดนั้น คนในวงการนี้ต้องสำนึกกว่า
 ความโอหังที่เหมาเอาว่า คนเองมีข่าวสารข้อมูลและแนวคิดวิเคราะห์เก่งกาจกว่าใครนั้น หดศมัย
 เสียแล้ว

นักการเมืองรู้เรื่องการเมืองส่วนของคนดีกว่านักข่าว
 นักธุรกิจมีข้อมูลด้านลึกในแวดวงของตัวเองมากกว่านักหนังสือพิมพ์
 นักการทหารรู้เรื่องทหารดีกว่าคนทำข่าว
 นักพรตขอมซึ่งในพระธรรมมากกว่านักหนังสือพิมพ์

และแม้ขอมที่ขอมจะรู้ความในใจของตัวเองดีกว่า ที่นักเขียนสารคดีที่พยายามจะเจาะไซ
 ไปถึงเรื่องราวของชีวิตเขา

นักข่าว นักเขียนและโดยเฉพาะคอลัมนิสต์นั้น มีอะไรมีคุณค่าในบทบาทของตน เพื่อรับ
 ใช้สังคมก็ตรงที่ “พยายามทำความจริงให้ปรากฏ” หากปราศจาก “ความน่าเชื่อถือ” และ “จริย
 ธรรม” แล้ว นักหนังสือพิมพ์ก็หมดศมัยอย่างความเป็นผู้อาสาถ่ายทอดข่าวสาร และความเห็นต่อสา
 ธารชน (สุทธิชัย หยุ่น “หนังสือหมาเฝ้าบ้าน” เรื่องความถูกต้องกับความถ่อมตน หน้า 24 พิมพ์
 ครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2537)

“ชมรมวันเสาร์” ได้ปรารภไปถึงเรื่องระบบระเบียบบางอย่างที่ถ้าสมัอันเป็นอุปสรรคใน
 การแสวงหาความจริงให้ปรากฏต่อประชาชนของนักข่าวอาชีพ

พูดกันไปคุยกันมา “ชมรมวันเสาร์” ก็เกิดฝันเฟื่องขึ้นมา ฝันใฝ่ใคร่ประสบพบระบบ
 อะไรก็ได้ที่จะทำให้หน้าที่รับผิดชอบของคนเป็นที่เชื่อถือยอมรับของสังคม ความฝันเฟื่องนั้นแตก
 กระจายออกมากมาหลายประเด็น ซึ่งเมื่อสรุปสั้น ๆ แล้วแบ่งออกได้สามส่วนดังนี้

1. ในส่วนที่เกี่ยวกับประชาชน

ภายใต้เงื่อนไขแห่งระบบนี้ นักข่าวสมควรจะต้องทำความจริงให้ปรากฏต่อประชาชน หรือบนหน้ากระดาษมากที่สุดที่จะทำได้ โดยส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพของการเสนอข่าว ถ้าข่าวที่เสนอนั้นไม่ตรงต่อความจริง นักข่าวจะต้องรีบจัดการแก้ไขให้ถูกต้องโดยพลัน รวมทั้งนักข่าวจะต้องเคารพในความไว้วางใจของผู้ให้ข่าว รักษาไว้ซึ่งความลับของแหล่งข่าว

2. ในส่วนที่เกี่ยวกับวิชาชีพ

ภายใต้เงื่อนไขแห่งระบบนี้ นักข่าวสมควรวางตัวเป็นอิสระ ให้ความเคารพต่อวิชาชีพของตน ไม่เข้าไปยุ่งงำในกิจกรรมของเจ้าของหนังสือพิมพ์ ฝ่ายจัดการหนังสือพิมพ์ มุ่งหวังต่อแต่สาธารณประโยชน์ ไม่ใช่หน้าที่หรือวิชาชีพแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือหมู่คณะใด ๆ โดยไม่ชอบธรรม ในการจะได้ข่าวหรือเอกสารใด ๆ มาเป็นของตนเพื่อประโยชน์ต่อการทำความจริงให้ปรากฏแก่ประชาชนหรือหน้ากระดาษนั้น จะต้องใช้วิธีการที่สุภาพและซื่อสัตย์

3. ในส่วนที่เกี่ยวกับวงอาชีพ

ภายใต้เงื่อนไขแห่งระบบนี้ นักข่าวสมควรจะต้อง

- ทำทุกอย่างเพื่อที่จะให้ผู้ร่วมงานอาชีพเดียวกันยอมรับนับถือด้วยตนเอง
- ไม่กระทำการอันเป็นบั่นทอนทำลายเกียรติในงานอาชีพของตน
- ก่อให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวจนเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
- ทำการควบคุมกันเอง แทนที่จะให้ใครอื่นมาควบคุม
- ให้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเมื่อเกิดปัญหายุ่งยากเดือดร้อน
- มีความเสมอภาคในการเข้าร่วมแห่งการตัดสินใจต่อมาตรการต่าง ๆ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับประชาชน วิชาชีพและวงอาชีพ

(เลิศ อัครเวศน์ บันทึกประวัติศาสตร์สมาคมนักข่าวหน้า 41-42 5 มีนาคม 2521 วันนักข่าว ครบรอบ 20 ปี สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย)

นั่นทว่า สุชาติ (2521) อิงหนังสือพิมพ์พยายามปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของโครงสร้างทางการเมืองมากเท่าไร ผลงานที่ปรากฏออกมาสู่มวลชนย่อมสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของกลุ่มผู้ทำงานหนังสือพิมพ์นั้นได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้หนังสือพิมพ์โดยตัวของมันเองย่อมไม่อาจที่จะดีหรือเลวไปกว่าคุณภาพของผู้ที่สร้างมันขึ้นมา

หนทางแห่งเสรีภาพของหนังสือพิมพ์จะยิ่งห่างไกลมากขึ้น ถ้า

1. หนังสือพิมพ์ยังคงเป็นระบบข้อที่อ่อนแอ ไม่อาจสร้างศรัทธา หรือความไว้วางใจจากประชาชนผู้อ่านในฐานะของผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หลักประกันของเสรีภาพจะกำเนิดขึ้นมาได้ด้วยความยินยอมของประชาชนเป็นฐานรองรับเท่านั้น ครอบครัวยุคที่หนังสือพิมพ์ยังขาดประชาชนส่วนใหญ่มาสนับสนุนอยู่เคียงข้างแล้ว การประกันเสรีภาพแม้ด้วยกฎหมายก็ยังคงเป็นเพียงภาพลวงตาที่ยากที่จะป้องกันอันตรายจากการแทรกแซงของรัฐบาลได้

2. มาตรฐานทางอาชีพ และคุณภาพของวิชาชีพยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขขณะที่นักหนังสือพิมพ์เข้ามาทำงานในหน้าที่ตัวแทนที่อ้างสิทธิการใช้เสรีภาพในการพิมพ์แทนมวลสติของหนังสือพิมพ์ย่อมคาดหวังให้ผู้ที่ทำงานในอาชีพนี้ลดความเป็นปฏิกชนที่แสวงหา หรือฉกฉวยผลประโยชน์ให้แก่ตัวเอง หากแต่ไม่ได้มีการพิจารณาถึงหรือไม่ว่า มาตรฐานทางอาชีพตามสภาพความเป็นจริงเช่นค่าตอบแทน สักดิ์ศรี สวัสดิการทางสังคมนั้น ได้เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานหรือการสร้างพลังทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์เพียงใด นักหนังสือพิมพ์จำนวนไม่น้อยอาจเกิดความรู้สึกไร้ประสิทธิภาพในบทบาททางวิชาชีพ หรือในทางตรงข้ามอาจพยายามปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมจนกลายเป็นจุดบอดสนิทของวงการไป

(นั่นทว่า สุชาติ นัก น.ศ.ท. กับหนทางแห่งเสรีภาพ หน้า 10 5 มีนาคม 2521 วันนักข่าวครบรอบ 20 ปี สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย พิมพ์ที่ โรงพิมพ์พิมพ์เนต 99-97 แพร่งสรรพศาสตร์ ถนนตะนาว กรุงเทพมหานคร)

“สภาการหนังสือพิมพ์ PRESS COUNCIL” เป็นหน่วยตรวจสอบและกั้นกรงให้สื่อมวลชนมีประสิทธิภาพในการรายงานข่าวให้เที่ยงตรง ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลทำให้ผู้ตกเป็นข่าวต้องได้รับความเสียหาย ซึ่งสภาดังกล่าวจะเป็นหน่วยงานที่กล่าวถึงบทลงโทษ ระเบียบวินัย ในการกระทำของสื่อมวลชนโดยยึดหลักความยุติธรรมเป็นหลัก ดังนั้นพฤติกรรมที่ออกนอกกรอบนอกทางจะไม่ได้ไม่ปรากฏให้เห็นอีก ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถจะควบคุมสื่อให้อยู่ภายใต้กรอบที่กำหนดได้อย่างถูกต้อง ลักษณะของการจัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ของประเทศไทยมีตัวแทนฝ่ายหนังสือ

พิมพ์ร่วมกับตัวแทนของประชาชนทั่วไป ในสัดส่วนต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าเป็น สภาหนังสือพิมพ์ที่ควบคุมกันเองโดยสมัครใจ (Voluntary) นักวิชาการบางท่านให้คำว่ากำกับหรือดูแลตนเอง (Self-Regulation) มากกว่าคำว่าควบคุม เพราะสภาหนังสือพิมพ์ ไม่มีอำนาจลงโทษโดยตรงเหมือนกฎหมาย สภาการหนังสือพิมพ์ที่สามารถดูแลตนเองได้เต็มที่ เช่น อังกฤษ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ ฯลฯ

สำหรับประเทศไทยมีองค์กรตรวจสอบกันเองแห่งแรก คือ สภาการหนังสือพิมพ์ ซึ่งถือกำเนิดบนพื้นฐานความต้องการของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ที่จะค้นหาเสรีภาพ และในขณะเดียวกันการประกอบวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ก็ถูกมองว่า เป็นผู้ให้ข่าวสารข้อมูลที่ผิดพลาด ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือแม้แต่การประโคมข่าวที่ไร้หลักฐานที่แน่ชัด จนขาดความเชื่อถือและไว้วางใจต่อการรายงานข่าวสารให้สาธารณชนได้รับทราบข้อเท็จจริง ดังนั้น ในวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 เป็นนิมิตหมายที่ดีต่อวงการผู้ประกอบวิชาชีพที่จัดตั้งสภาการหนังสือพิมพ์ โดยไม่อาศัยกฎหมายรองรับ แต่มีหลักจริยธรรมเป็นแนวทางในการควบคุม ซึ่งจะเป็แนวทางในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้มีความศรัทธาที่ได้รับการยกย่องต่อวิชาชีพในฐานะฐานันดรที่ 4

สภาการหนังสือพิมพ์ เป็นองค์กรใหม่สำหรับในประเทศไทยที่มีหน้าที่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง เพื่อรักษาเสรีภาพที่หนังสือพิมพ์ที่จะมีอยู่ตามครรลองของประชาธิปไตย ดังนั้น สภาการหนังสือพิมพ์จึงมีบุคลากรจากแวดวงของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ และบุคคลอื่นเข้ามาบริหารงาน โดยบุคคลที่เข้ามาบริหารงานตรงนี้จะต้องมีความรับผิดชอบ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ และความจริงใจ ความมีเกียรติและศักดิ์ศรี ความถูกต้องที่มีต่อสาธารณะ จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยต้องการศึกษาในรายละเอียดของกลุ่มผู้บริโภคว่าสารและกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสิ่งพิมพ์ว่า มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นต่อองค์กรตรวจสอบกันเองที่เรียกว่า สภาการหนังสือพิมพ์มากน้อยเพียงใด จึงเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาในเรื่องดังกล่าวเพื่อค้นหาแนวทางการสร้างความไว้วางใจและความเชื่อมั่นเพื่อนำมาปรับปรุงองค์กรตรวจสอบกันเองให้เป็นที่ยอมรับในสังคมต่อไป

เงื่อนไข

คำว่า “องค์กรตรวจสอบกันเอง” ในที่นี้ หมายถึง องค์กรในรูปแบบที่เป็นนามธรรมในความหมายกว้าง ๆ ซึ่งบุคคลแต่ละคนจะมองจากโลกทัศน์ของตน โดยผู้วิจัยจะยกสภาการหนังสือพิมพ์ของไทยซึ่งเพิ่งตั้งในปี พ.ศ. 2540 เป็นตัวอย่างประกอบการมอง

ปัญหานำวิจัย

1. ผู้ประกอบวิชาชีพและกลุ่มผู้บริโภคที่มีทัศนะอย่างไรในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับสภากาารหนังสือพิมพ์ไทยที่ด้งขึ้นมในปี พ.ศ.2540 ซึ่งมีทั้งแง่ของการสนับสนุนและอุปสรรค

2. กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคที่มีทัศนะเกี่ยวกับองค์กรตรวจสอบกันเองอย่างไร อะไรเป็นปัจจัยต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อประสิทธิภาพขององค์กรตรวจสอบกันเองในการสร้างประโยชน์ต่อสาธารณะ และอะไรเป็นปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคต่อความเชื่อถือและความไว้วางใจในประเด็นดังกล่าว

3. ทัศนะของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคมาจากพื้นฐานเพราะบุคคลที่แตกต่างกัน ได้แก่ พื้นฐานทางการศึกษา สถานะทางสังคมมีความแตกต่างกันอันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคต่อการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับทัศนะการจัดตั้งองค์กรตรวจสอบกันเองที่มีประสิทธิภาพอันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนและอุปสรรคในการตรวจสอบเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อสาธารณะ

2. เพื่อศึกษากลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์และกลุ่มผู้บริโภคที่มีพื้นฐานการศึกษา สถานะทางสังคมที่เป็นฐานข้อมูลในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจต่อองค์กรตรวจสอบกันเอง

3. เพื่อศึกษาองค์กรตรวจสอบกันเองที่ด้งขึ้นในปี พ.ศ.2540 ภายด้ชื่อ “สภากาารหนังสือพิมพ์แห่งชาติ” ในแง่ของสัดส่วนของคณะกรรมการ, กฎระเบียบ ,กติกาในการควบคุมกันเอง และความสั้มพันธ์ของผู้ประกอบวิชาชีพในการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการตรวจสอบ

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

ปัจจัยต่อความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบกันเอง ด้แก่

1.ปัจจัยทางด้านกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีสถานภาพเป็นผู้บริโภคต้องมีความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรตรวจสอบตนเองน้อยกว่ากลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพ

2.ความแตกต่างกันในพื้นฐานการศึกษา และสถานทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจ

3.ปัจจัยเกี่ยวกับตัวองค์กรเอง โดยแยกได้ดังนี้

3.1 ปัจจัยสนับสนุนเกี่ยวกับองค์กร ได้แก่

3.1.1 เป็นทางเลือกใหม่ของสังคมที่จะควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพ
หนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าว

3.1.2 ความเป็นองค์กรที่สามารถรับผิดชอบต่อศีลธรรมและสังคมโดยไม่ได้ถูกควบคุม

3.1.3 บทบาทในการแจ้งข่าวสาร ตรวจสอบ กถันกรอง และรับคำร้อง
เรียนจากประชาชน (Ombudsman)

3.1.4 บทบาทในการวินิจฉัยเรื่องราวในการพิจารณาอย่างยุติธรรมและ
เที่ยงธรรม

3.1.5 ส่งเสริมในการเคารพสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น

3.2 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคเกี่ยวกับองค์กร ได้แก่

3.2.1 องค์กรประกอบการบริหารงานของสภาการหนังสือพิมพ์จากแหล่งที่มาจำนวนจำกัด ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อกลุ่มผู้บริโภคและกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพหนังสือพิมพ์จำนวนจำกัดของกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

3.2.2 ความเป็นปัจเจกชนนิยมของนักหนังสือพิมพ์

3.2.3 ธรรมเนียมระหว่างผู้ให้ข้อมูลกับผู้รับ อาจก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมในการวินิจฉัย

3.2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความสำนึกทางจริยธรรม

3.2.5 ระบบนายทุนเข้ามาแทรกแซงการดำเนินงาน

3.2.6 หลีกเลี่ยงความยุติธรรมในการตัดสินปัญหา

3.2.7 นักการเมืองเข้ามาครอบงำการดำเนินงานในลักษณะอุปถัมภ์

นิยามศัพท์

องค์กรตรวจสอบกันเอง	หมายถึง องค์กรของวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ซึ่งมีนักหนังสือพิมพ์เป็นผู้ตรวจสอบข้อประพฤติปฏิบัติของนักหนังสือพิมพ์ด้วยกันเองตามหลักของ Self-Regulation ซึ่ง มีอยู่ทั่วโลก ในที่นี้ตัวผู้วิจัยจะยกตัวอย่าง สภาการหนังสือพิมพ์เป็นกรณีศึกษา
ปัจจัยสนับสนุน	หมายถึง ปัจจัยของกลุ่มผู้บริโภคสื่อและกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ ที่มีต่อ ธรรมเนียมสภาการหนังสือพิมพ์ ในทางที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสภาการหนังสือพิมพ์
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	หมายถึง ปัจจัยของกลุ่มผู้บริโภคสื่อและกลุ่มนักหนังสือพิมพ์ที่มีต่อธรรมเนียมสภาการหนังสือพิมพ์ ในทางที่จะปฏิบัติต่อความไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่อสภาการหนังสือพิมพ์
ความเชื่อมั่น	หมายถึง ความเชื่อมั่นในองค์กรว่าจะสามารถเป็นตัวแทนใน การตรวจสอบความไม่ชอบมาพากลในวงการหนังสือพิมพ์ เพื่อให้บรรลุ

- 1.ยกระดับทางวิชาชีพ
- 2.ส่งเสริมจริยธรรมของหนังสือพิมพ์
- 3.รักษาอิสรภาพของนักหนังสือพิมพ์
- 4.เป็นทางเลือกใหม่ในสังคม

ความไว้วางใจ

หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นหัวใจขององค์กรตรวจสอบ
กันเองว่าจะสามารถเฝ้าดูการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชา
ชีพหนังสือพิมพ์แทนประชาชนได้โดยพิจารณาจาก

1. พิจารณาเรื่องร้องเรียนได้อย่างยุติธรรม ไม่มีอคติไม่
กลัวอิทธิพลข่มขู่
2. คณะกรรมการที่มีคุณภาพของจำนวนที่เหมาะสม
3. ผลจรรยาจริยธรรมของนักหนังสือพิมพ์ได้อย่างมีประ
สิทธิภาพ

กลุ่มผู้บริโภคสื่อ

หมายถึง กลุ่มผู้อ่านที่มีระดับความสนใจเกี่ยวกับการรายงาน
ข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ เพื่อพิทักษ์
ผลประโยชน์ที่ประชาชนควรได้รับความยุติธรรมและเที่ยง
ตรง โดยกำหนดเป็น KEY PERSON เพื่อพิจารณาตาม
หลักจริยธรรม ซึ่งแบ่งกลุ่มเป็นลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

นักธุรกิจ คือ กลุ่มผู้อ่านที่มีความสนใจในการรายงาน
ข่าวของนักหนังสือพิมพ์ที่อยู่ภายใต้การควบ
คุมของสภากาการหนังสือพิมพ์

นักศึกษา คือ กลุ่มผู้อ่านที่เป็นนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์

นักวิชาการ คือ กลุ่มผู้อ่านที่เป็นนักวิชาการที่มีความสนใจ
งานด้านการควบคุมกันเอง หรือที่เรียกว่า สภา
กาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ ที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.
2540 หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้าราชการการเมือง คือ ผู้ควบคุมดูแลงานสายด้านสื่อสารมวลชนและผู้ได้รับผลกระทบต่อการรายงานของหนังสือพิมพ์

ข้าราชการประจำ คือ ผู้บังคับบัญชาสายข้าราชการหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่ทำงานด้านการควบคุมดูแลงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์หรือบุคคล

กลุ่มวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ หมายถึง อาชีพที่ดำเนินงานด้านข่าวสารข้อมูลโดยกำหนดเป็น KEY PERSON ที่ดำเนินงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ไปยังประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นศาสตร์และศิลป์แขนงหนึ่งของวิชาชีพของสื่อมวลชนซึ่งแบ่งกลุ่มต่างได้ดังนี้

เจ้าของกิจการ คือ ผู้ดำเนินการธุรกิจด้านสื่อสิ่งพิมพ์โดยพิจารณาจากหนังสือพิมพ์รายวันเป็นหลัก อาทิ ขรรค์ชัย บุนปาน, ชัชวาท คงอุดม, สุนทร จันทรวงษ์ เป็นต้น

ผู้บริหาร คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าของกิจการเพื่อมาดำเนินงานในด้านการบริหารงานด้านสื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ สุทธิชัย หยุ่น, สุวัฒน์ ทองธนาภักดิ์ สักดา นพเกตุ เป็นต้น

ผู้สื่อข่าว คือ ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารมาดำเนินงาน ด้านข่าวสารข้อมูล โดยอาศัยสื่อสิ่งพิมพ์กระจายไปสู่สาธารณชน

สภาการหนังสือพิมพ์ หมายถึง สภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย ที่ได้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ.2540 ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ดูแลควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ โดยมีสมาชิกประกอบ

ด้วย หนังสือพิมพ์กิจอัครดงจวัน (สิรินคร) , กลุ่มคู่แข่ง,หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน กลุ่มฐานเศรษฐกิจ,หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, กลุ่มเดลินิวส์,หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน เชียงใหม่, หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, หนังสือพิมพ์ไทยไฟแนนเชียล (ข่าวหุ้น) หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ,กลุ่มเนชั่นมัลติมีเดีย,หนังสือพิมพ์แนวหน้า ,หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์,หนังสือพิมพ์บ้านเมือง,กลุ่มผู้จัดการ,กลุ่มมติชน,กลุ่มวิญญู์กร,หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน , หนังสือพิมพ์สยามโพสต์,หนังสือพิมพ์สยามรัฐ,หนังสือพิมพ์สายกลาง โดยให้สมาชิกปฏิบัติตามกรอบของจริยธรรมอันดีงามที่กำหนด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์จะได้รับทราบว่ สภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยมากขึ้นเพียงใด
2. เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาป้องกันที่จะสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจของกลุ่มผู้บริโภค ข่าวสารและ กลุ่มวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ที่มีต่อสภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย
3. เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมและปรับปรุงธรรมณูญสภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยให้ตอบสนองทุกกลุ่มเพื่อประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างแท้จริง
4. คณะกรรมการสภาการหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย จะได้รับทราบแนวคิดของกลุ่มผู้บริโภคสื่อและกลุ่มวิชาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่มีต่อสภานปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย